This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल.क्र. m-3072 विषय

नाव आश्वलायन गृह्यसुत्र

लेखक/लिपीकार –

पृष्ठ 17 काळ – पुर्ण/ अपुर्ण

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

M-3072

॥ अथाश्वलायनगृह्यसूत्रप्रारंभः ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीगणेशायनमः ॥ हरिः ॐ३म् ॥ उक्तानिवैतानिकानिगृह्याणिवक्ष्यामस्त्रयःपाकयज्ञांहुताअग्नौहूयमानांअनग्नौप्र
हुतांब्राह्मणभोजनेब्रह्मणिहुतांअथाप्यृचउदाहरंतियःसमिधायआहुतींयोवेदेनेतिंसमिधमेवापिश्रद्दधानंआदधन्मन्ये
तंयजइदमितिनमस्तस्मैयआहुत्यायोवेदेनेतिंविद्ययैवाप्यस्तिप्रीतिंस्तदेतत्पश्यन्नृषिरुवाच ॥ अगोरुधायगविषेद्युक्षाय
दस्म्यंवचः ॥ घृतात्स्वादीयोमधुनश्चवोचतेतिंवचएवमइदंघृताच्चमधुनश्चंस्वादीयोस्तिप्रीतिंःस्वादीयोस्त्वित्येवतदा
ह ॥ आतेअग्नऋचाहविर्हृदातष्टंभरामसि ॥ तत्तेभवंतूक्षणंऋषभासोवशाउतेंत्येतएवमउक्षाणश्चंऋषभाश्चवशाश्चभवं
तिंयइमंस्वाध्यायमधीयतइतिंयोनमसास्वध्वरइतिंनमस्कारेणवैखल्वपिंनवैदेवानमस्कारमतिंयज्ञोवैनमइतिहिब्राह्म
णंभवति ॥ १ ॥ अथसायंप्रातःसिद्धस्यहविष्यस्यजुहुयांदग्निहोत्रदेवताभ्यंःसोमायवनस्पतयेग्नीषोमाभ्यांमिंद्राग्नि
भ्यांद्यावापृथिवीभ्यांधन्वंतरयइंद्रायंविश्वेभ्योदेवेभ्योब्रह्मणेस्वाहेत्यथबलिहरणंमेताभ्यश्चैवदेवताभ्योंद्भ्यओषधिवन
स्पतिभ्योंगृहायगृहदेवताभ्योंवास्तुदेवताभ्यंइंद्रायेंद्रपुरुषेभ्योंयमाययमपुरुषेभ्योंवरुणायवरुणपुरुषेभ्यंःसोमायसो
मपुरुषेभ्यइतिप्रतिदिशंब्रह्मणेब्रह्मपुरुषेभ्यइतिमध्येविश्वेभ्योदेवेभ्यंःसर्वेभ्योभूतेभ्योंदिवाचारिभ्यइतिदिवांनक्तंचा

१ सौत्रमंत्राणांत्रैस्वर्ये नसंप्रदायस्थेमा बहुलंविपर्यासोपलंभात्। अतस्तएकश्रुत्यैवपठितुंयुक्ताः। अथापित्रिस्वरीरसिका यथात्रानुकुर्वन्तितथादर्शितम्।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रिभ्यइतिनक्तंरक्षोभ्यइत्युत्तरतंःस्वधापितृभ्यइतिंप्राचीनावीतींशेषंदक्षिणानिनयेत् ॥ २ ॥ [[1]अथगृहबलिदेवता
नांकीर्तयिष्यामोंयत्रयत्रवसंतिते ॥ द्वारेपितामहंविंद्यात्प्रकीळेचउमापतिं ॥ आग्नेय्यांबलभद्रंचंयमंविष्णुंचदक्षिणे ॥
नैर्ऋत्यांस्कंदवरुणंचंसोमंसूर्यंचपश्चिमे ॥ वायव्यामश्विनौवसवः सोमोरुद्रउत्तरस्यांदिशि ॥ ईशान्यांनक्षत्राणींद्रगृहाः
पूर्वस्यांदिशि ॥ गृहमध्येब्रह्माणंप्रतिष्ठाप्यंऋद्धिर्वृद्धिःश्रियाकीर्तिरिति ॥ (प्रदक्षिणंनिष्क्रम्यगृहनिवेशनांतस्यंप्रा
गुदङ्प्रोक्ष्यबलिंनिवेदयेत् ॥) ततःस्मार्तबलित्रयंगृहांगणेदेयंविहितं ॥ येभूताःप्रचरंतिदिवानक्तंबलिमिच्छंतोवितु[2]
दस्यप्रेष्ठाः ॥ तेभ्योबलिंपुष्टिकामोददामिमयिपुष्टिंपुष्टिपतिर्ददातुस्वाहा ॥ ऐंद्रवारुणवायव्यांयाम्यांनैर्ऋतिकाश्च
ये ॥ तेकाकाःप्रतिगृह्णंतुभूम्यांपिंडंमयार्पितं ॥ वैवस्वतकुलेजातौद्वौश्यामशबलौशुनौ ॥ ताभ्यांपिंडोमयादत्तौरक्षे
तांपथिमांसदा ॥ श्वचांडालभूतपतितवायसेभ्योंन्नंभूमौनिक्षिपेत् ॥ यमोसियमदूतोसिवायसोसिनमोस्तुते ॥ सप्त
जन्मकृतंपापंबलिंभक्षंतुवायसाः ॥ गोदोहनमात्रंतत्रस्थित्वाऽतिथिमाकांक्षेत् ॥ हस्तौपादौप्रक्षाल्यांचम्यगृहंप्रविशे
त् ॥ शांतापृथिवीशिवमंतरिक्षंद्यौर्नोदेव्यभयंनोऽअस्तु ॥ शिवादिशःप्रदिशऽउद्दिशोनंऽआपोविद्युतःपरिपांतुसर्व
तःशांतिःशांतिःशांतिः ॥ इतिपरिशिष्टं ॥] अथखलुयत्रक्कचहोष्यन्त्स्यादिषुमात्रावरंसर्वतःस्थंडिलंमुपलिप्योल्लि ॥ २ ॥

१ इदंपरिशिष्टंनप्राचीनकोशेषूपलभ्यते भिन्नभिन्नपाठांतरयुक्तंचयथालब्धनिवेशितमितिज्ञेयम् । २ विदुरस्यप्रेष्ठाः ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ख्यषड्लेखांउदगायतांपश्चात्प्रागायतेनानांतयोंस्तिस्रोमध्येतदभ्युक्ष्याग्निंप्रतिष्ठाप्यान्वाधायपरिस्तीर्यपुरस्ताद्दक्षिणतः
पश्चादुत्तरतइत्युदक्संस्थंतूष्णींपर्युक्षणंपवित्राभ्यामाज्यस्योत्पवनंमप्रच्छिन्नाग्रावनंतर्गर्भौप्रादेशमात्रौकुशौनानांतयो
र्गृहीत्वांगुष्ठोपकनिष्ठिकाभ्यामुत्तानाभ्यांपाणिभ्यांसवितुष्ट्वाप्रसवउत्पुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रेणवसोःसूर्यस्यरश्मिभिरिति
प्रागुत्पुनातिंसकृन्मंत्रेणद्विस्तूष्णींकृताकृतमाज्यहोमेषुपरिस्तरणंतथाज्यभागौपाकयज्ञेषुब्रह्माचधन्वंतरियज्ञशूलगव
वर्जंममुष्मैस्वाहेतिजुहुयादग्निरिंद्रःप्रजापतिर्विश्वेदेवाब्रह्मेत्यनादेशेएकबर्हिरिध्माज्यस्विष्टकृतःस्युस्तुल्यकालास्तदे
षाभियज्ञगाथागीयते ॥ पाकयज्ञान्त्समासाद्यैकाज्यानेकबर्हिषः ॥ एकःस्विष्टकृतःकुर्यान्नानापिसतिदैवतइति ॥३॥
उदगयनआपूर्यमाणपक्षेकल्याणेनक्षत्रेचौलकर्मोपनयनगोदानविवाहाःसार्वकालमेकेविवाहंतेषांपुरस्ताच्चतस्रआज्या
हुतीर्जुहुयादग्नआयूंषिपवसऽइतितिसृभिःप्रजापतेनत्वदेतान्यन्यऽइतिचंव्याहृतिभिर्वासमुच्चयमेकेनैकेकांचनंत्वमर्य
माभवसियत्कनीनामितिविवाहेचतुर्थीं ॥ ४ ॥ कुलमग्रेपरीक्षेतंयेमातृतःपितृतश्चेतियथोक्तंपुरस्ताद्बुद्धिमतेकन्यांप्र
यच्छेद्बुद्धिरूपशीललक्षणसंपन्नामरोगामुपयच्छेतंदुर्विज्ञेयानिलक्षणान्यष्टौपिंडान्कृत्वाऽऋतमग्रेप्रथमंजज्ञेऽऋतेसत्यं
प्रतिष्ठितं ॥ यदियंकुमार्यभिजातातदियमिहप्रतिपद्यतांयत्सत्यंतद्दृश्यतामितिपिंडानभिमंत्र्यकुमारींब्रूयादेषामेकंगृहा
णेतिक्षेत्राच्चेदुभयतःसस्याद्गृह्णीयादन्नवत्यस्याःप्रजाभविष्यतीतिविद्याद्गोष्ठात्पशुमतीवेदिपुरीषाद्ब्रह्मवर्चस्विन्यविदा

सिनोह्रदात्सर्वसंपन्नांदेवनात्कितवींचतुष्पथाद्विप्रव्राजिनींरिणादधन्यांश्मशानात्पतिघ्नी ॥ ५ ॥ अलंकृत्यकन्यामु
दकपूर्वांदद्यादेषब्राह्मोविवाहस्तस्यांजातोद्वादशावरान्द्वादशपरान्पुनात्युभयतंऋत्विजेविततेकर्मणिदद्यादलंकृत्यसदै
वोदशावरान्दशपरान्पुनात्युभयतः सहधर्मंचरतइतिप्राजापत्योऽष्टावरानष्टपरान्पुनात्युभयतोगोमिथुनंदत्त्वोपयच्छे
तसआर्षः सप्तावरान्त्सप्तपरान्पुनात्युभयतोमिथः समयंकृत्वोपयच्छेतसगांधर्वोधनेनोपतोष्योपयच्छेतसआसुरः सुप्ता
नांप्रमत्तानांवापहरेत्सपैशाचोहत्वाभित्त्वाचशीर्षाणिरुदतींरुदद्भ्योहरेत्सराक्षसः ॥ ६ ॥ अथखलूच्चावचांजनपदध
र्माग्रामधर्मांश्चतान्विवाहेप्रतीयाद्यत्तुसमानंतद्वक्ष्यामः पश्चादग्नेर्दृषदमश्मानंप्रतिष्ठाप्योत्तरपुरस्तादुदकुंभंसमन्वार
ब्धायांहुत्वांतिष्ठन्प्रत्यङ्मुखः प्राङ्मुख्याआसीनायागृभ्णामितेसौभगत्वायहस्तमित्यंगुष्ठमेवगृह्णीयाद्यदिकामयीतपुमां
सएवमेपुत्राजायेरन्नित्यंगुलीरेवस्त्रीकामोरोमांतेहस्तंसांगुष्ठमुभयकामः प्रदक्षिणमग्निमुदकुंभंचत्रिः परिणयन्जपत्यमो
हमस्मिसात्वंसात्वमस्यमोहंद्यौरहंपृथिवीत्वंसामाहमृक्त्वंतावेहविवहावहै ॥ प्रजांप्रजनयावहैसंप्रियौरोचिष्णूसुमन
स्यमानौजीवेवशरदः शतमितिपरिणीयपरिणीयाश्मानमारोहयतीममश्मानमारोहाश्मेवत्वंस्थिराभव ॥ सहस्वपृतना
यतोभितिष्ठपृतन्यतइतिवध्वंजलावुपस्तीर्यभ्राताभ्रातृस्थानोवाद्विर्लाजानावपतित्रिर्जामदग्न्यानांप्रत्यभिघार्यहविर
वत्तंचैषोवदानधर्मोऽर्यमणंनुदेवंकन्याअग्निमयक्षत ॥ सइमांदेवोऽअर्यमाप्रेतोमुंचातुनामुतस्वाहा ॥ वरुणंनुदेवंकन्या

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अग्निमयक्षत ॥ सइमांदेवोवरुणंःप्रेतोमुंचातुनामुतस्वाहा ॥ पूषणंनुदेवंकन्याऽअग्निमयक्षत ॥ सइमांदेवःपूषाप्रेतो
मुंचातुनामुतस्वाहेत्यविच्छिंदत्यंजलिंस्रुचेवजुहुयांदपरिणीयशूर्पपुटेनाभ्यात्मंतूष्णींचतुर्थमोप्योप्यहैकेलाजान्परिण
यन्त्यथोत्तमेआहुतीनसंनिपततोथास्यैशिखेविमुंचतियदिकृतेभवतऊर्णास्तुकेकेशपक्षयोर्बद्धेभवतःप्रत्वामुंचामिवरु
णस्यपाशादित्युत्तरामुत्तरयाथैनामपराजितायांदिशिसप्तपदान्यभ्युत्क्रामयतींषएकपद्यूर्जेद्विपदीरायस्पोषायत्रिपदी
मायोभव्यायचतुष्पदीप्रजाभ्यःपंचपद्यृतुभ्यःषट्पदीसखासप्तपदीभवसामामनुव्रताभव ॥ पुत्रान्विंदावहैबहूंस्तेसंतु
जरदष्टयइत्युभयोःसन्निधायशिरसींउदकुंभेनावसिच्यब्राह्मण्याश्चवृद्धायाजीवपत्याजीवप्रजायाअगारएतांरात्रींवसे
ध्रुवमरुंधतींसप्तऋषीनितिदृष्ट्वावाचंविसृजेतजीवपत्नीप्रजांविंदेयेति ॥७॥ प्रयाणउपपद्यमानेपूषात्वेतोनयतुहस्तगृह्ये
तियानमारोहयेदश्मन्वतीरीयतेसंरभध्वमित्यर्धर्चेननावमारोहयेदुत्तरेणोत्क्रमयेज्जीवंरुदंतीतिरुदत्यांविवाहाग्निमग्र
तोजस्रंनयंतिकल्याणेषुदेशवृक्षचतुष्पथेषुमाविदन्परिपंथिनइतिजपेद्वासेवासेसुमंगलीरियंवधूरितीक्षकानीक्षेतेहप्रियं
प्रजयातेसमृध्यतामितिगृहंप्रवेशयेद्विवाहाग्निमुपसमाधायपश्चादस्यानडुहंचर्मास्तीर्यप्राग्ग्रीवमुत्तरलोमतस्मिन्नुपवि
ष्टायांसमन्वारब्धायांमानःप्रजांजनयतुप्रजापतिरितिचतसृभिःप्रत्यृचंहुत्वासमंजंतुविश्वेदेवाऽइतिदध्नःप्राश्यप्रतिप्र
यच्छेदाज्यशेषेणवानक्तिहृदयेतऊर्ध्वमक्षारालवणाशिनौब्रह्मचारिणावलंकुर्वाणावधःशायिनौस्यातांत्रिरात्रंद्वादशरा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्रंसंवत्सरंवैकऋषिर्जायतइतिचरितव्रतःसूर्यांविदेवधूवस्त्रंदद्यादन्नंब्राह्मणेभ्योऽथस्वस्त्ययनंवाचयीत ॥ ८ ॥ पाणिग्रह
णादिगृह्यंपरिचरेत्स्वयंपत्न्यपिवापुत्रःकुमार्यंतेवासीवानित्यानुगृहीतःस्याद्यदितूपशाम्येत्पत्न्युपवसेदित्येकेतस्याग्निहो
त्रेणप्रादुष्करणहोमकालौव्याख्यातौहोम्यंचमांसवर्जंकामंतुव्रीहियवतिलैरग्नयेस्वाहेतिसायंजुहुयात्सूर्यायस्वाहेतिप्रा
तस्तूष्णींद्वितीयेउभयत्र ॥९॥ अथपार्वणस्थालीपाकस्तस्यदर्शपूर्णमासाभ्यामुपवासइध्माबर्हिषोश्चसंनहनंदेवताश्चोपां
शुयाजेंद्रमाहेंद्रवर्जंकाम्याइतरास्तस्यैतस्यैदेवतायैचतुरश्चतुरोमुष्टीन्निर्वपातिपवित्रेअंतर्धायामुष्मैत्वाजुष्टंनिर्वपामीत्यथै
नान्प्रोक्षतियथानिरुप्तममुष्मैत्वाजुष्टंप्रोक्षामीत्यवहतांस्त्रिःफलीकृतान्नानाश्रपयेत्समोप्यवायदिनानाश्रपयेद्विभज्यतं
डुलानभिमृशेदिदममुष्माइदममुष्माइतियद्युवैसमोप्यंव्युद्धारंजुहुयाच्छृतानिहवींष्यभिघार्योदगुद्वास्यबर्हिष्यासाद्य
प्रत्यभिघार्येध्ममभिघार्यायंतइध्मआत्माजातवेदस्तेनेध्यस्ववर्धस्वचेद्धवर्धयंचास्मान्प्रजयापशुभिर्ब्रह्मवर्चसेनान्नाद्येन
समेधयस्वाहेतितूष्णीमाघारावाघार्याज्यभागौजुहुयादग्नयेस्वाहासोमायस्वाहेत्युत्तरमाग्नेयंदक्षिणंसौम्यंविज्ञायतेचक्षु
षीवाएतेयज्ञस्ययदाज्यभागौतस्मात्पुरुषस्यप्रत्यङ्मुखस्यासीनस्यदक्षिणमक्ष्युत्तरंभवत्युत्तरंदक्षिणंमध्येहवींषिप्रत्यक्तरं
वाप्राक्संस्थान्युदक्संस्थानिवोत्तरपुरस्तात्सौविष्टकृतंमध्यात्पूर्वार्धाच्चहविषोवद्यतिमध्यात्पूर्वार्धात्पश्चार्धादितिपंचाव
त्तिनामुत्तरार्धात्सौविष्टकृतंनात्रहवींषिप्रत्यभिघारयतिस्विष्टकृतंद्विरभिघारयतियदस्यकर्मणोत्यरीरिचंयद्वान्यूनमि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हाकरं ॥ अग्निष्टत्स्विष्टकृद्विद्वान्त्सर्वंस्विष्टंसुहुतंकरोतुमे ॥ अग्नयेस्विष्टकृतेसुहुतहुतेसर्वप्रायश्चित्ताहुतीनांकामानांसम
र्धयित्रेसर्वान्नःकामान्समर्धयस्वाहेतिबर्हिषिपूर्णपात्रंनिनयेदेषोवभृथःपाकयज्ञानामेतत्तंत्रंहविरुच्छिष्टंदक्षिणा ॥ १० ॥
अथपशुकल्पउत्तरतोग्नेःशामित्रस्यायतनंकृत्वापाययित्वापशुमाप्लाव्यपुरस्तात्प्रत्यङ्मुखमवस्थाप्याग्निंदूतमितिद्वाभ्यां
हुत्वासपलाशयार्द्रशाखयापश्चादुपस्पृशेदमुष्मैत्वाजुष्टमुपाकरोमीतिव्रीहियवमतीभिरद्भिःपुरस्तात्प्रोक्षत्यमुष्मैत्वाजुष्टं
प्रोक्षामीतितासांपाययित्वादक्षिणमनुबाहुंशेषंनिनयेदावृतैवपर्यग्निकृत्वोदंचंनयंतितस्यपुरस्तादुल्मुकंहरंतिशामित्रए
षभवतिवपाश्रपणीभ्यांकर्तापशुमन्वारभतेकर्तारंयजमानःपश्चाच्छामित्रस्यप्राक्शिरसंप्रत्यक्शिरसंवोदक्पादंसंज्ञप्य
पुरानाभेस्तृणमंतर्धायवपामुत्खिद्यवपामवदायवपाश्रपणीभ्यांपरिगृह्याद्भिरभिषिच्यशामित्रेप्रताप्याग्रेणैनमग्निंहृत्वा
दक्षिणतआसीनःश्रपयित्वापरीत्यजुहुयादेतस्मिन्नेवाग्नौस्थालीपाकंश्रपयंत्येकादशपशोरवदानानिसर्वांगेभ्योवदायशा
मित्रेश्रपयित्वाहृदयंशूलेप्रताप्यस्थालीपाकस्याग्रतोजुहुयादवदानैर्वासहैकैकस्यावदानस्यद्विर्द्विरवद्यत्यावृतैवहृदयशू
लेनचरंति ॥ ११ ॥ चैत्ययज्ञेप्राक्स्विष्टकृतश्चैत्यायबलिंहरेद्यद्युवैविदेशस्थंपलाशदूतेनयत्रवेत्थवनस्पतइत्येतयर्चाद्वौ
पिंडौकृत्वावीवधेभ्याधायदूतायप्रयच्छेदिमंतस्मैबलिंहरेतिचैनंब्रूयादयंतुभ्यमितियोदूतायप्रतिभयंचेदंतराशस्त्रमपि
किंचिन्नाव्याचेन्नद्यंतराप्लवरूपमपिकिंचिदनेनतरितव्यमितिधन्वंतरियज्ञेब्रह्माणमग्निंचांतरापुरोहितायाग्रेबलिंहरेत्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ १२ ॥ उपनिषदि गर्भलंभनं पुंसवनमनवलोभनं च यदि नाधीयात्तृतीये गर्भमासे तिष्येणोपोषितायाः सरूपवत्साया गो
र्दधनि द्वौ द्वौ तुमाषौ यवं च दधिप्रसृतेन प्राशयेत्किं पिबसि किं पिबसीति पृष्टां पुंसवनं पुंसवनमिति त्रिः प्रतिजानीयादेवं त्री
न्प्रसृतांस्तथास्यै मंडलागारच्छायायां दक्षिणस्यां नासिकायामजीतामोषधीं नस्तः करोति प्रजावज्जीवपुत्राभ्यां हैके ॥ आ
ते गर्भो योनिमैतु पुमान्बाण इवेषुधिं ॥ आवीरो जायतां पुत्रस्ते दशमास्यः ॥ अग्निरेतु प्रथमो देवतानां सोस्यै प्रजां मुंचतु मृ
त्युपाशात् ॥ तदयं राजा वरुणोनुमन्यतां यथेयं स्त्री पौत्रमघं न रोदादिति प्राजापत्यस्य स्थालीपाकस्य हुत्वा हृदयदेशमस्या
आलभेत यत्ते सुशीमे हृदये हितमंतः प्रजापतौ ॥ मन्येहं मां तद्विद्वांसं माहं पौत्रमघं नियामिति ॥ १३ ॥ चतुर्थे गर्भमासे
सीमन्तोन्नयनं मापूर्यमाणपक्षे यदा पुंसा नक्षत्रेण चंद्रमा युक्तः स्यादथाग्निमुपसमाधाय पश्चादस्यानडुहं चर्मास्तीर्य प्राग्ग्रीव
मुत्तरलोम तस्मिन्नुपविष्टायां समन्वारब्धायां धाता ददातु दाशुष इति द्वाभ्यां राकामहमिति द्वाभ्यां नेजमेष प्रजापते न त्व
देतान्यन्य इति चाथास्यै युग्मेन शलाटुग्लप्सेन त्र्येण्या च शलल्या त्रिभिश्च कुशपिंजूलैरूर्ध्वं सीमंतं व्यूहति भूर्भुवः स्वरो३
मिति त्रिश्चतुर्वा वीणागाथिनौ संशास्ति सोमं राजानं संगायेतामिति सोमो नो राजावतु मानुषीः प्रजा निविष्टचक्रासाविति
यां नदीमुपवसिता भवंति ब्राह्मण्यश्च वृद्धा जीवपत्यो जीवप्रजा यद्यदुपदिशेयुस्तत्तत्कुर्युर्ऋषभो दक्षिणा ॥ १४ ॥ कुमारं
जातं पुरान्यैरालंभात्सर्पिर्मधुनी हिरण्यनिकाषं हिरण्येन प्राशयेत्प्र ते ददामि मधुनो घृतस्य वेदं सवित्रा प्रसूतं मघोनां ॥ आ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

युष्मान्गुप्तोदेवताभिःशतंजीवशरदोलोकेअस्मिन्निर्तिकर्णयोरुपनिधार्यमेधाजननंजपतिंमेधांतेंदेवःसंवितामेधांदेवी
सरस्वती ॥ मेधांतेंऽअश्विनौंदेवावाधत्तांपुष्करस्रजाविंत्यंसावभिमृशंत्यश्माभवपरशुर्भवंहिरण्यमस्तृतंभव ॥ वेदो
वैपुत्रनामासिंसजीवशरदःशतमिर्ति(दंक्षिणंस्तनंप्रक्षाल्यहिरण्योदकेनैमांकुमारोजरांधयतुंदीर्घमायुःप्रजीवसे ॥ अस्यै
स्तनौप्रयुंजानांआयुर्वर्चोयशोबलमिर्तिदक्षिणंस्तनंप्रदायें)द्रश्रेष्ठानिद्रविणानिधेंह्यस्मेप्रयंधिमघवन्नृजीषिन्निर्तिर्चनाम
चास्मैदद्युर्घोषवदाद्यंतरंतस्थंमभिनिष्ठानांतंद्व्यक्षरंचतुरक्षरंवांद्व्यक्षरंप्रतिष्ठाकामंश्चतुरक्षरंब्रह्मवर्चसकामोंयुग्मानित्वेव
पुंसांमयुग्मानिस्त्रीणांमभिवादनीयंचसमीक्षेतंतन्मातापितरौंविद्यातामोपनयनांत्प्रवासादेंत्यपुत्रस्यशिरःपरिगृह्यजपं
त्यंगादंगात्संभवसिंहृदयादधिजायसे ॥ आत्मावैपुत्रनामाऽसिंसजीवशरदःशतमितिंमूर्धनित्रिरवघ्रायांवृतैवकुमार्यै
॥ १५ ॥ षष्ठेमास्यन्नप्राशनंमाजमन्नाद्यकामंस्तैत्तिरंब्रह्मवर्चसकामोंघृतौंदनंतेजस्कामों (दध्योदनमिंद्रियकामंःक्षीरो
दनंपशुकामों) दधिमधुघृतमिश्रमन्नंप्राशयेंदन्नपतेऽन्नस्यनोदेह्यनमीवस्यशुष्मिणः ॥ प्रप्रदातारंतारिषंऽऊर्जंनोधेहि
द्विपदेचतुष्पदइंत्यावृतैवकुमार्यै ॥ १६ ॥ तृतीयेवर्षेचौलंयथाकुलधर्मंवोंत्तरतोग्नेर्व्रीहियवमाषतिलानांपृथक्पूर्णश
रावाणिनिदधांतिपश्चात्कारयिष्यमाणोंमातुरुपस्थआनडुहंगोमयंनवेशरावेशमीपर्णानिचोंपनिहितानिभवंर्तिमातुःपि

१ धनुश्चिह्नगतोभागःक्वचिन्नास्ति ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तादक्षिणतंएकविंशतिकुशपिंजूलान्यादायंब्रह्मावैतानिधारयेत्पश्चात्कारयिष्यमाणस्यावस्थायंशीतोष्णाअपःसमानी
योंष्णेनवायउदकेनेहीतिंतासांगृहीत्वांनवनीतंदधिद्रप्सान्वांप्रदक्षिणंशिरस्त्रिरुंदत्यदितिःकेशान्वपत्वापउंदंतुवर्चसइ
तिंदक्षिणेकेशपक्षेत्रीणित्रीणिकुशपिंजूलान्यंभ्यात्माग्राणिनिदधात्योषधेत्रायस्वैनंस्वधितेमैनंहिंसीरितिंनिष्पीड्यलौहे
नक्षुरेणप्रच्छिनत्तियेनावपत्सविताक्षुरेणंसोमस्यराज्ञोवरुणस्यविद्वान् ॥ तेनब्रह्माणोवपतेंदमस्यायुष्मान्जरदष्टिर्यथा
सदितिंप्रच्छिद्यप्रच्छिद्यप्रागग्रान्छमीपर्णैःसहमात्रेप्रयच्छतिंतानानडुहेगोमयेनिदधाति ॥ येनधाताबृहस्पतेरग्नेरिंद्रस्य
चायुषेवपत् ॥ तेनतआयुषेवपामिंसुश्लोक्यायस्वस्तयऽइतिद्वितीयंयेनभूयश्चरात्र्यांज्योक्पश्यातिसूर्यं ॥ तेनतऽआ
युषेवपामिंसुश्लोक्यायस्वस्तयइतितृतीयंसर्वैर्मंत्रैश्चतुर्थमेवमुत्तरतस्त्रिःक्षुरतेजोनिमृजैद्यत्क्षुरेणमर्चयतासुपेशसावप्तावपसिकेशान् ॥ शुंधिशिरोमास्यायुःप्रमोषीरितिंनापितंशिष्यांच्छीतोष्णाभिरद्भिरबर्थंकुर्वाणोंक्षण्वन्कुशलीकुर्विंतिंयथाकुलधर्मंकेशवेशान्कारयैंदावृतैवकुमार्यै ॥१७॥ एतेनगोदानंषोडशेवर्षैकेशशब्देतुश्मश्रुशब्दान्कारयेंच्छ्मश्रूणीहोंदतिंशुंधिशिरोमुखंमास्यायुःप्रमोषीरितिंकेशश्मश्रुलोमनखान्युदक्संस्थानिकुर्विंतिसंप्रेष्यत्याप्लुत्यवाग्यतःस्थित्वांहःशेषमाचार्यसकाशेवाचंविसृजेतंवरंददामीतिंगोमिथुनंदक्षिणांसंवत्सरमादिशेत् ॥ १८ ॥ अष्टमेवर्षेब्राह्मणमुपनये

॥ ६ ॥

१ प्राशयेदित्युत्तरं 'सार्वकामोभवतीतिविज्ञायते' इतिक्वचिदधिकम् ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

द्गर्भाष्टमेवैकादशेक्षत्रियंद्वादशेवैश्यमाषोडशाद्ब्राह्मणस्यानतीतःकालआद्वाविंशात्क्षत्रियस्याचतुर्विंशाद्वैश्यस्यातऊ
र्ध्वंपतितसावित्रीकाभवंतिनैनानुपनयेन्नाध्यापयेन्नयाजयेन्नैभिर्व्यवहरेयुरलंकृतंकुमारंकुशलीकृतशिरसमहतेनवास
सासंवीतमैणेयेनवाजिनेनब्राह्मणंरौरवेणक्षत्रियमाजेनवैश्यंयदिवासांसिवसीरन्रक्तानिवसीरन्काषायंब्राह्मणोमांजिष्ठं
क्षत्रियोहारिद्रंवैश्यस्तेषांमेखलामौंजीब्राह्मणस्यधनुर्ज्याक्षत्रियस्यावीवैश्यस्यतेषांदंडाःपालाशोब्राह्मणस्यौदुंबरःक्षत्रिय
स्यबैल्वोवैश्यस्यकेशसंमितोब्राह्मणस्यललाटसंमितःक्षत्रियस्यप्राणसंमितोवैश्यस्य ॥ १९ ॥ सर्वेवासर्वेषांसमन्वा
रब्धेहुत्वोत्तरतोग्नेःप्राङ्मुखआचार्योपतिष्ठतेपुरस्तात्प्रत्यङ्मुखइतरोपामंजलीपूरयित्वातत्सवितुर्वृणीमहइतिपूर्णेनास्य
पूर्णमवक्षारयत्यासिच्यदेवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्यांहस्तंगृह्णाम्यसावितितस्यपाणिनापाणिंसां
गुष्ठंगृह्णीयात्सवितातेहस्तमग्रभीदसावितिद्वितीयमग्निराचार्यस्तवासावितितृतीयमादित्यमीक्षयेद्देवसवितरेषतेब्रह्म
चारीतंगोपायसमामृतेत्याचार्यःकस्यब्रह्मचार्यसिप्राणस्यब्रह्मचार्यसिकस्त्वाकमुपनयतेकायत्वापरिददामीतियुवासु
वासाःपरिवीतऽआगादित्यर्धर्चेनैनंप्रदक्षिणमावर्तयेत्तस्याध्यंसौपाणीकृत्वाहृदयदेशमालभेतोत्तरेणाग्निंपरिसमुह्यब्रह्म
चारीतूष्णींसमिधमादध्यात्तूष्णींवैप्राजापत्यंप्राजापत्योब्रह्मचारीभवतीतिविज्ञायते ॥ २० ॥ मंत्रेणहैकेग्नयेसमिध

शि.वे. २९

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

माहार्षीबृहतेजातवेदसे ॥ तयात्वमग्नेवर्धस्वसमिधाब्रह्मणावयंस्वाहेतिसमिधमाधायाग्निमुपस्पृश्यमुखंनिमार्ष्टित्रि
स्तेजसामासमनज्मीतितेजसाह्येवात्मानंसमनक्तीतिविज्ञायते ॥ मयिमेधांमयिप्रजांमय्यग्निस्तेजोदधातु ॥ मयिमे
धांमयिप्रजांमयींद्रइंद्रियंदधातु ॥ मयिमेधांमयिप्रजांमयिसूर्योभ्राजोदधातु ॥ यत्तेअग्नेतेजस्तेनाहंतेजस्वीभूयासं ॥
यत्तेअग्नेवर्चस्तेनाहंवर्चस्वीभूयासं ॥ यत्तेअग्नेहरस्तेनाहंहरस्वीभूयासमित्युपस्थायजान्वाच्योपसंगृह्यब्रूयादधीहिभोः
सावित्रींभो३ अनुब्रूहीतितस्यवाससापाणिभ्यांचपाणीसंगृह्यसावित्रीमन्वाहपच्छोर्धर्चशःसर्वांयथाशक्तिवाचयीतंहृद
यदेशेस्योर्ध्वांगुलिंपाणिमुपदधातिममव्रतेहृदयंतेदधामिममचित्तमनुचित्तंतेअस्तु ॥ ममवाचमेकव्रतोजुषस्वबृहस्पति
ष्ट्वानियुनक्तुमह्यमिति ॥ ११ ॥ अथपरिशिष्टं ॥ इयंदुरुक्तात्परिबाधमानाशर्मवरूथंपुनतीनआगात् ॥ प्राणापाना
भ्यांबलमाभरंतीप्रियादेवानांसुभगामेखलेयं ॥ ऋतस्यगोप्त्रीतपसःपरस्पींघ्नतीरक्षःसहमानाअरातीः ॥ सानःसमंत
मनुपरेहिभद्रयाभर्तारस्तेमेखलेमारिषाम ॥ मेखलामाबध्यदंडंप्रदायब्रह्मचर्यमादिशेद्ब्रह्मचार्यस्यपोशानकर्मकुरु
दिवामास्वाप्सीराचार्याधीनोवेदमधीष्वेतिद्वादशवर्षाणिवेदब्रह्मचर्यंग्रहणांतंवासायंप्रातर्भिक्षेतसायंप्रातःसमिधमाद
ध्यादप्रत्याख्यायिनमग्रेभिक्षेताप्रत्याख्यायिनींवाभवान्भिक्षांददात्वित्यनुप्रवचनीयमितिवातदाचार्यायवेदयीततिष्ठे

१ ससमिधमित्यत्रत्यःसकारोवैदिकपाठेयद्यपिलुप्तप्रायोदृश्यतेतथापिवृत्तिकाराद्दतोस्ति ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दहःशेषंमस्तमितेब्रह्मौदनंमनुप्रवचनीयंश्रपयित्वांचार्यायवेदयीतांचार्यःसमन्वारब्धेजुहुयांत्सदसस्पतिमद्भुतमितिं सावित्र्याद्वितीयँयद्यत्किंचातऊर्ध्वमनूक्तंस्यांदृषिभ्यस्तृतीयँसौविष्टकृतंचतुर्थंब्राह्मणान्भोजयित्वांवेदसमाप्तिंवाचयीतांतऊर्ध्वमक्षारालवणाशीब्रह्मचार्यधःशायींत्रिरात्रंद्वादशरात्रंसंवत्सरंवांचरितव्रतायमेधाजननंकरोत्यनिंदितायांदिश्येकमूलंपलाशंकुशस्तंबंवापलाशापचारेंप्रदक्षिणमुदकुंभेनंत्रिःपरिषिंचंतंवाचयतिं सुश्रवःसुश्रवाअसियथात्वंसुश्रवःसुश्रवाअस्येवंमांसुश्रवःसौश्रवसंकुरु ॥ यथात्वंदेवानांयज्ञस्यनिधिपोस्येवमहंमनुष्याणांवेदस्यनिधिपोभूयासमित्येतेनवापनादिपरिदानांतंव्रतादेशनंव्याख्यातमित्यनुपेतपूर्वस्यांथोपेतपूर्वस्यंकृताकृतंकेशवपनंमेधाजननंचानिरुक्तंपरिदानंकालश्चंतत्सवितुर्वृणीमहइतिसावित्रीं ॥ २२ ॥ ऋत्विजोवृणीतेंन्यूनानतिरिक्तांगान्येमातृतःपितृतश्चेतियथोक्तंपुरस्ताद्यूनऋत्विजोवृणीतइत्येकेंब्रह्माणमेवप्रथमंवृणीतेंथहोतारमथाध्वर्युमथोद्गातारंसर्वान्वायेहीनैकाहैर्याजयंतिंसदस्यंसप्तदशंकौषीतकिनःसमामनंतिंसकर्मणामुपद्रष्टाभवतीतिंतदुक्तमृग्भ्यांयमृत्विजोबहुधाकल्पयंतइतिंहोतारमेवप्रथमंवृणीतेंग्निर्मेंहोतासमेहोतांहोतारंत्वामुंवृणइतिहोतारंचंद्रमामेब्रह्मासमेब्रह्माब्रह्माणंत्वामुंवृणइतिब्रह्माणंमादित्योमेध्वर्युरित्यध्वर्युंपर्जन्योमउद्गातेत्युद्गातारंमापोमेहोत्राशंसिन्यइतिहोत्रकांत्रश्मयोमेचमसाध्वर्यवइतिंचमसाध्वर्यूंनाकाशोमेसदस्यइतिसदस्यंसवृतोजपेन्महन्मेवोचोभर्गोमेवोचोभगोमेवोचोयशोमेवोचंस्तोमंमेवोचंःक्लृप्तिंमेवोचोभुक्तिं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गृह्य

॥ ८ ॥

मेवोर्चंस्तृप्तिंमेवोर्चः सर्वंमेवोचइतिजपित्वाग्निष्टेहोतासतेहोताहोताहंतेमानुषइतिहोताप्रतिजानीतेचंद्रमास्तेब्रह्मासते
ब्रह्मांब्रह्मैवमितरेयथादेशंतन्मामवतुतन्माविशतुंतन्माजिन्वतुंतेनभुक्षिषीयेति चयाजयिष्यंन्न्यस्तमार्त्विज्यमकार्यंमही
नस्यनीचदक्षिणस्यंव्याधितस्यातुरस्यंयक्ष्मगृहीतस्यांनुदेश्यभिशस्तस्यंक्षिप्तयोनेरितिचैतेषाँसोमःप्रवाकंपरिपृच्छेत्कोय
ज्ञःकऋत्विजःकादक्षिणेतिकल्याणैःसहसंप्रयोगोनमांसमश्नीयुर्नस्त्रियमुपेयुराक्रतोरपवर्गादेतेनाग्नेब्रह्मणावावृधस्वेति
दक्षिणाग्नावाज्याहुतिंहुत्वायथार्थंप्रव्रजेंदेवमनाहिताग्निर्गृह्यंइमामग्नेशरणिंमीमृषोनइत्येतयर्चा ॥२३॥ ऋत्विजोवृत्वाम
धुपर्कमाहरेत्स्नातकायोपस्थितायराज्ञेचाचार्यश्वशुरपितृव्यमातुलानांचदधनिमध्वानीयंसर्पिर्वामध्वलाभेविष्टरःपाद्य
मर्घ्यमाचमनीयंमधुपर्कोगौरित्येतेषांत्रिस्त्रिरेकैकंवेदयंते ॥ अहंवर्ष्मसजातानांविद्युतामिवसूर्यः ॥ इदंतमधितिष्ठामि
योमाकश्चाभिदासतीत्युदगग्रेविष्टरउपविशेदाक्रम्यवापादौप्रक्षालपयोतंदक्षिणमग्रेब्राह्मणायप्रयच्छेत्सव्यंशूद्रायंप्रक्षा
लितपादोर्घ्यमंजलिनाप्रतिगृह्याथाचमनीयेनाचामंत्यमृतोपस्तरणमसीतिमधुपर्कमाह्रियमाणमीक्षतेमित्रस्यत्वाचक्षुषा
प्रतीक्षइतिदेवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्यांप्रतिगृह्णामीतितदंजलिनाप्रतिगृह्यसव्येपाणौकृत्वाम
धुवाताऋतायतइतितृचेनावेक्ष्यानामिकयःचांगुष्ठेनचत्रिःप्रदक्षिणमालोड्यंवसवस्त्वागायत्रेणच्छंदसाभक्षयंत्विविपु
रस्तान्निमार्ष्टिरुद्रास्त्वात्रैष्टुभेनछंदसाभक्षयंत्विवितिदक्षिणतंआदित्यास्त्वाजागतेनच्छंदसाभक्षयंत्वितिपश्चाद्विश्वेत्वादे

सूत्रं.
अ. १

॥ ८ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वाऽआनुष्टुभेनच्छंदसाभक्षयंत्वित्युत्तरतोभूतेभ्यस्त्वेतिमध्यात्त्रिरुद्दृह्यविराजोदोहोसीतिप्रथमंप्राश्नीयाद्विराजोदोहम
शीयेतिद्वितीयंमयिदोहःपद्यायैविराजइतितृतीयंनसर्वंनतृप्तिंगच्छेद्ब्राह्मणायोदङ्ङुच्छिष्टंप्रयच्छेदलाभेप्सुसर्वंवाथाचम
नीयेनान्वाचामंत्यमृतापिधानमसीतिसत्यंयशःश्रीर्मयिश्रीःश्रयतामितिद्वितीयमाचांतोदकायगांवेदयंतेहतोमेपाप्मा
पाप्मामेहतइतिजपित्वोंकुरुतेतिकारयिष्यन्मातारुद्राणांदुहितावसूनामितिजपित्वोमुत्सृजतेत्युत्स्रक्ष्यन्नामांसोमधुप
र्कोभवतिभवति ॥ २४ ॥ ॥ इत्याश्वलायनीयेगृह्यसूत्रेप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ ॥ ॥
हरिः ॐ ३मू॥ श्रावण्यांपौर्णमास्यांश्रवणाकर्माक्षतसक्तूनांनवंकलशंपूरयित्वादर्वींचबलिहरणींनवेशिक्येनिदधात्यक्षत
धानाःकृत्वासर्पिषाधांअनक्त्यंस्तमितेस्थालीपाकंश्रपयित्वैककपालंचपुरोळाशमग्नेनयसुपथारायेअस्मानितिचतसृभिः
प्रत्यृचंहुत्वापाणिनैककपालमच्युतायभौमायस्वाहेत्यविप्लुतःस्यादाविःपृष्ठोवामानोअग्नेवसृजोअघायेत्येनमाशयेना
भिजुहोतिशंनोभवंतुवाजिनोहवेष्वित्यक्ताधानाअंजलिनामात्येभ्यइतरादद्यात्कलशात्सक्तून्दर्वींपूरयित्वाप्रागुपनि
ष्क्रम्यशुचौदेशेपोवनिनीयसर्पदेवजनेभ्यःस्वाहेतिहुत्वानमस्करोतियेसर्पाःपार्थिवायआंतरिक्ष्यायेदिव्यायेदिश्यास्ते
भ्यइमंबलिमाहार्षंतेभ्यइमंबलिमुपाकरोमीतिप्रदक्षिणंपरीत्यपश्चाद्बलेरुपविश्यसर्पोसिसर्पतांसर्पाणामधिपतिरस्यन्नेन

१ अविप्लुतइतिपाठःप्रचुरप्रचारोप्यबद्धोहेयएव ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मनुष्यांस्त्रायसेंपूपेनसर्पान्यज्ञेनदेवाँस्त्वयिमासंतंत्वयिसंतःसर्पामाहिंसिषुर्ध्रुवांतेपरिददामीतिंध्रुवामुंतेध्रुवामुंतइत्यमा
त्याननुपूर्वंध्रुवमांतेपरिददामीत्यात्मानमंततोनैनमंतराव्यवेयुरापरिदानात्सर्पदेवजनेभ्यःस्वाहेतिंसायंप्रातर्बलिंहरेदा
प्रत्यवरोहणात्प्रसंख्यायहैकैंतावतोबलींस्तदहरेवोपहरंति ॥ १ ॥ आश्वयुज्यामाश्वयुजीकर्मनिवेशनमलंकृत्यस्नाताः
शुचिवाससःपशुपतयेस्थालीपाकंनिरुप्यजुहुयुःपशुपतयेशिवायशंकरायपृषातकायस्वाहेतिंपृषातकमंजलिनाजुहुयाद्दू
नंमेपूर्यतांपूर्णंमेमोपसदत्पृषातकायस्वाहेतिंसजूर्ऋतुभिःसजूर्विधाभिःसजूरिंद्राग्निभ्यांस्वाहा ॥ सजूर्ऋतुभिःसजूर्वि
धाभिःसजूर्विश्वेभ्योदेवेभ्यःस्वाहा ॥ सजूर्ऋतुभिःसजूर्विधाभिःसजूर्द्यावापृथिवीभ्यांस्वाहेत्याहिताग्नेराग्रयणस्थाली
पाकोऽनाहिताग्नेरपिशालाग्नौ ॥ २ ॥ मार्गशीर्ष्यांप्रत्यवरोहणंचतुर्दश्यांपौर्णमास्यांवानिवेशनंपुनर्नवीकृत्यलेपनास्तर
णोपस्तरणैरस्तमितेपायसस्यजुहुयुरपश्वेतपदाजहिंपूर्वेणचापरेणच ॥ सप्तचवारुणीरिमाःसर्वाश्चराजबांधवीःस्वाहा ॥
नवैश्वेतश्चाभ्यागारेहिर्जघानकिंचन ॥ श्वेतायवैदार्वायनमःस्वाहेतिंनात्रसौविष्टकृद्दभयंनःप्राजापत्येभ्योभूयादित्य
ग्निमीक्षमाणोजपतिंशिवोनःसुमनाभवेतिंहेमंतमनसाध्यायात्पश्चादग्नेःस्वस्तरःस्वास्तीर्णस्तस्मिन्नुपविश्यस्योनापृथिवि
भवेतिजपित्वासंविशेत्सामात्यःप्राक्शिराउदङ्मुखोयथावकाशमितरेज्यायान्ज्यायान्वानंतरोमंत्रविदोमंत्रान्जपेयुः
संहायातोदेवाअवंतुनइतितिस्रिरेतांदक्षिणामुखाःप्रत्यङ्मुखाउदङ्मुखाश्चतुर्थंसंहायसौर्याणिस्वस्त्ययनानिचजपित्वान्नंसं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्कृत्यंब्राह्मणान्भोजयित्वास्वस्त्ययनंवाचयीत ॥ ३ ॥ हेमंतशिशिरयोश्चतुर्णामपरपक्षाणामष्टमीष्वष्टकाऽएक
स्यांवापूर्वेद्युःपितृभ्योदद्यादोदनंकृसरंपायसंचतुःशरावस्यवापूपाननुदीरतामवरउत्परासईत्यष्टाभिर्हुत्वायावतीभिर्वा
कामयीताथश्वोभूतेष्टकाःपशुनास्थालीपाकेनचाप्यनडुहोयवसमाहरेदग्निनावाकक्षमुपोषेदेषामेष्टकेतिनत्वेवानष्टकः
स्यात्तांहैकेवैश्वदेवींब्रुवतआग्नेयीमेकेसौर्यामेकेप्राजापत्यामेकेरात्रिदेवतामेकेनक्षत्रदेवतामेकऋतुदेवतामेकेपितृदेवता
मेकेपशुदेवतामेकेपशुकल्पेनपशुंसंज्ञप्यंप्रोक्षणोपाकरणवर्जंवपामुत्खिद्यजुहुयाद्वहवपांजातवेदःपितृभ्योयत्रैनान्वेत्थ
निहितान्पराकेमेदसःकुल्याउपैनान्स्रवंतुसत्याऽएताआशिषःसंतुसर्वाःस्वाहेत्यथावदानानांस्थालीपाकस्यचाग्नेनयसुप
थारायेअस्मानितिद्वेग्रीष्मोहेमंतऽऋतवःशिवानोवर्षाःशिवाअभयाःशरन्नः ॥ संवत्सरोधिपतिःप्राणदोनोहोरात्रेकृणु
तांदीर्घमायुःस्वाहा ॥ शांतापृथिवीशिवमंतरिक्षंद्यौर्नोदेव्यभयंनोअस्तु ॥ शिवादिशःप्रदिशउद्दिशोनआपोविद्युतःप
रिपांतुसर्वतःस्वाहा ॥ आपोमरीचीःप्रवहंतुनोधियोधातासमुद्रोवहंतुपापं॥ भूतंभविष्यदभयंविश्वमस्तुमेब्रह्माधिगुप्तः
स्वाराक्षराणिस्वाहा॥ विश्वआदित्यावसवश्चदेवारुद्रागोप्तारोमरुतःसदंतु ॥ ऊर्जंप्रजाममृतंपिन्वमानःप्रजापतिर्मयिप
रमेष्ठीदधातुस्वाहा ॥ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्यःसौविष्टकृत्यष्टमींब्राह्मणान्भोजयेदित्युक्तं ॥ ४॥ अपरेद्युरन्वष्टक्यंतस्यै
वमांसस्यप्रकल्प्यंदक्षिणाप्रवणेग्निमुपसमाधायपरिश्रित्योत्तरतःपरिश्रितस्यद्वारंकृत्वासमूलंबर्हिस्त्रिरपसलैरविधून्व

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

न्परिस्तीर्यैहवींष्यासादयेदोदनंकृसरंपायसंदधिमंथान्मधुमंथाश्चपिंडपितृयज्ञकल्पेनहुत्वामधुमंथवर्जंपितृभ्योदद्या
त्स्त्रीभ्यश्चसुराचाचाममित्यधिकंकर्षूष्वेकेद्वयोःषट्सुवापूर्वासुपितृभ्योदद्यादपरासुस्त्रीभ्यएतेनमाघ्यावर्षंप्रोष्ठपद्याअ
परपक्षेमासिमासिचैवंपितृभ्योयुक्षुप्रतिष्ठापयेन्नवावरान्भोजयेदयुजोवायुग्मान्वृद्धिपूर्तेष्वयुग्मानितरेषुप्रदक्षिणमुपचा
रोयवैस्तिलार्थः ॥ ५ ॥ रथमारोक्ष्यन्नानापाणिभ्यांचक्रेअभिमृशेदहंतेपूर्वंपादावारभैबृहद्रथंतरेतेचक्रेवामदेव्यमक्ष
इत्यक्षाधिष्ठानेदक्षिणपूर्वाभ्यामारोहेद्वायोष्ट्वावीर्येणारोहामींद्रस्यौजसाधिपत्येनेतिरश्मीन्त्संमृशेदरश्मिकान्वादंडेनं
ब्रह्मणोवस्तेजसासंगृह्णामिसत्येनवःसंगृह्णामीत्यभिप्रवर्तमानेषुजपेत्सहस्रसनिंवाजमभिवर्तस्वरथदेवप्रवहवनस्पतेवी
ड्वंगोहिभूयाइत्येतयान्यान्यपिवानस्पत्यानिस्थिरौगावौभवतांवीळुरक्षऽइतिरथांगमभिमृशेत्सुत्रामाणंपृथिवींद्यामनेह
समितिनावंनवरथेनयशस्विनंवृक्षंह्रदंवाविदासिनंप्रदक्षिणंकृत्वाफलवतीःशाखाआहरेदन्यद्वाकौटुंबंसंसदमुपयायाद
स्माकमुत्तमंकृधीत्यादित्यमीक्षमाणोजपित्वावरोहेद्दृषभंमासमानानामित्यभिक्रामन्वयमद्येंद्रस्यप्रेष्ठाइत्यस्तंयात्यादि
त्येतद्वोदिवोदुहितरोविभातीरितिव्युष्टायां ॥ ६ ॥ अथातोवास्तुपरीक्षानूखरमविवदिष्णुंभूमौषधिवनस्पतिवंद्यस्मि
न्कुशवीरिणंप्रभूतंकंटकिक्षीरिणस्तुंसमूलान्परिखायोद्वासयेदपामार्गःशाकस्तिल्वकःपरिव्याधइतिचैतानियत्रसर्वत
आपोमध्यंसमेत्यप्रदक्षिणंशयनीयंपरीत्यप्राच्यःस्यंदेरन्नंप्रवदत्यस्तत्सर्वसमृद्धंसमवस्रवेभक्तशरणंकारयेद्वंह्वन्नंहभव

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तिंदक्षिणाप्रवणेसभांमापयेत्साद्यूताहभवंतियुवानस्तस्याकितवांःकलहिनःप्रमायुकाभवंतियत्रसर्वतआपःप्रस्यंदेर
न्त्सास्वस्त्ययन्यद्यूताच ॥ ७ ॥ अथैतैर्वास्तुपरीक्षेतंजानुमात्रंगर्तंखात्वातैरेवपांसुभिःप्रतिपूरयेदधिकेप्रशस्तंसमेवा
तंन्यूनेगर्हितमस्तमितेपांपूर्णंपरिवासयेत्सोदकेप्रशस्तंमार्द्रंवातंशुष्केगर्हितंश्वेतंमधुरास्वादंसिकतोत्तरंब्राह्मणस्यलोहितं
क्षत्रियस्यपीतंवैश्यस्यंतत्सहस्रसीतंकृत्वायथादिक्समचतुरस्रंमापयेदायतचतुरस्रंवातच्छमीशाखयोदुंबरशाखयावाशं
तातीयेनत्रिःप्रदक्षिणंपरिव्रजन्प्रोक्षंत्यविच्छिन्नयाचोदकधारयापोहिष्ठामयोभुवइतितृचेनवंशांतरेषुशरणानिकारयेद्ग
र्तेष्ववकांशीपालमित्यवधापयेन्नास्यदाहुकोभवतीतिविज्ञायतेमध्यमस्थूणायागर्तेवधार्यप्रागग्रोदगग्रान्कुशानास्तीर्य
व्रीहियवमतीरपआसेचयेदच्युतायभौमायस्वाहेत्यथैनामुच्छ्रीयमाणामनुमंत्रयेतेहैवतिष्ठनिमितातिल्विलास्तामिराव
तींमध्येपोषस्यतिष्ठंती॥आत्वाप्रापन्नघायवंआत्वाकुमारस्तरुणंआवत्सोजायतांसह ॥ आत्वापरिश्रितःकुंभंआदध्नःकल
शैरयन्निति ॥ ८ ॥ वंशमाधीयमानंमृतेनस्थूणामधिरोहवंशंद्राघीयआयुःप्रतरंदधानाऽइतिंसदूर्वासुचतसृषुशिलासुम
णिकंप्रतिष्ठापयेत्पृथिव्याअधिसंभवेत्यरंगरोवावदीतित्रेधाबद्धोवरत्रया ॥ इरामुहप्रशंसंत्यनिरामपबाधतामितिवा
थास्मिन्नपआसेचयेदैतुराजावरुणोरेवतीभिरस्मिंस्थानेतिष्ठतुमोदमानः ॥ इरांवहंतोघृतमुक्षमाणामित्रेणसाकंसहसंवि
शंत्वित्यथैनच्छमयतिव्रीहियवमतीभिरद्भिर्हिरण्यमवधार्यशंतातीयेनत्रिःप्रदक्षिणंपरिव्रजन्प्रोक्षंत्यविच्छिन्नयाचोदक

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

धारयापोहिष्ठामयोभुवइतितृचेनंमध्येगारस्यस्थालीपाकंश्रपयित्वावास्तोष्पतेप्रतिजानीह्यस्मानितिचतसृभिःप्रत्यृचंहु
त्वान्नंसंस्कृत्यंब्राह्मणान्भोजयित्वांशिवंवास्तुशिवंवास्त्विवतिवाचयीत ॥ ९ ॥ उक्तंगृहप्रपदनंबीजवतोगृहान्प्रपद्येतंक्षे
त्रंप्रकर्षयेदुत्तरैःप्रोष्ठपदैःफल्गुनीभीरोहिण्यावांक्षेत्रस्यानुवातंक्षेत्रस्यपतिनावयमितिंप्रत्यृचंजुहुयाज्जपेद्वांगाःप्रतिष्ठमा
नाअनुमंत्रयेतंमयोभूर्वातोऽअभिवातूस्राइतिंद्वाभ्यामायतींर्यासामूधश्चतुर्बिलंमधोःपूर्णघृतस्यच ॥ तानःसंतुपयस्व
तींर्बह्वीर्गोष्ठेघृताच्यः ॥ उपमैतुमयोभुर्वऊर्जंचौजश्चबिभ्रतीः ॥ दुहानाअक्षितंपयोंमयिगोष्ठेनिविशध्वंयथाभवाम्यु
त्तमोंयादेवेषुतन्वमैरयंतेतिचसूक्तशेषंमागावीयमेकैंगणानासामुपतिष्ठेतांगुरुगवीनांभूतास्थप्रशस्तास्थंशोभनाःप्रिया:
प्रियोवोभूयासंशंमयिजानीध्वंशंमयिजानीध्वं ॥ १० ॥ ॥ इतिगृह्यसूत्रेद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥

हरिः ॥ ॐ ३म् ॥ अथातःपंचयज्ञांदेवयज्ञोभूतयज्ञःपितृयज्ञोब्रह्मयज्ञोंमनुष्ययज्ञइतिंतद्यदग्नौजुहोतिसदेवयज्ञो
यद्बलिंकरोतिसभूतयज्ञोयत्पितृभ्योददातिसपितृयज्ञोंयत्स्वाध्यायमधीतेसब्रह्मयज्ञोयन्मनुष्येभ्योददातिसमनुष्ययज्ञ
इतिंतानेतान्यज्ञानहरहःकुर्वीत ॥ १ ॥ अथस्वाध्यायविधिःप्राग्वोदग्वांग्रामान्निष्क्रम्यापआप्लुत्यंशुचौदेशेयज्ञोप
वीत्याचम्यांक्लिन्नवासादर्भाणांमहदुपस्तीर्यप्राक्कूलानांतेषुप्राङ्मुखउपविश्योपस्थंकृत्वांदक्षिणोत्तरौपाणीसंधायपवित्रवं
तौविज्ञायतेपांवाएषऽओषधीनांरसोयद्दर्भाःसरसमेवतद्ब्रह्मकरोतिंद्यावापृथिव्योःसंधिमीक्षमाणःसंमील्यवांयथावा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

युक्तमात्मानंमन्येतंतथायुक्तोधीयीतस्वाध्यायंमोंपूर्वाव्याहृतयंःसावित्रीमन्वाहंपच्छोर्धर्चशःसर्वामितितृतीयं ॥२॥अथ
स्वाध्यायमधीयीतंऋचोयजूंषिसामान्यंथर्वांगिरसोब्राह्मणानिकल्पांन्गाथानाराशंसींरितिहासपुराणानीतिंयदृचोधी
तेपयआहुतिभिरेवंतद्देवतास्तर्पयतिंयद्यजूंषिघृताहुतिभिर्यत्सामानिमध्वाहुतिभिर्यदथर्वांगिरसःसोमाहुतिभिर्यद्ब्राह्म
णानिकल्पांन्गाथानाराशंसींरितिहासपुराणानींत्यमृताहुतिभिर्यदृचोधीतेपयसःकुल्यांअस्यपितृन्तस्वधाउपक्षरंतिंयद्य
जूंषिघृतस्यकुल्यांयत्सामानिमध्वःकुल्यांयदथर्वांगिरसःसोमस्यकुल्यांयद्ब्राह्मणानिकल्पांन्गाथानाराशंसींरितिहासपु
राणानींत्यमृतस्यकुल्यांःसयावन्मन्येतंतावदधीत्येतयापरिदधातिंनमोब्रह्मणेनमोअस्त्वग्नयेंनमःपृथिव्यैनमओषधी
भ्यः ॥ नमोवाचेनमोवाचस्पतयेंनमोविष्णवेमहतेकरोमीति॥३॥देवतास्तर्पयतिंप्रजापतिर्ब्रह्मावेदादेवांऋषयःसर्वाणि
च्छंदांस्योंकारोवषट्कारोंव्याहृतयःसावित्रीयज्ञांद्यावापृथिवीऽअंतरिक्षमहोरात्राणिसांख्याःसिद्धाःसमुद्रानद्योगिरयंः
क्षेत्रौषधिवनस्पतिगंधर्वाप्सरसोंनागावयांसिगावःसाध्यांविप्रायक्षारक्षांसिंभूतान्येवमंतांन्यथऽऋषयंःशतर्चिनोमा
ध्यमांगृत्समदोविश्वामित्रोंवामदेवोत्रिर्भरद्वाजोंवसिष्ठःप्रगाथाःपावमान्यंःक्षुद्रसूक्तामहासूक्ताइतिप्राचीनावीतींसुमं
तुजैमिनिवैशंपायनंपैलसूत्रभाष्यभारतंमहाभारतधर्माचार्याजानंतिबाहविगार्ग्यगौतमंशाकल्यबाभ्रव्यमांडव्यमांडू
केयांगर्गीवाचक्नवींवडवाप्रातीथेयींसुलभामैत्रेयींकहोळंकौषीतकंमहाकौषीतकंपैंग्यंमहापैग्यंसुयंज्ञंसांख्यायनंमैतरेयं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

महैतरेयंशाकलंबाष्कलंसुजातवक्रंमौदवाहिंमहौदवाहिंसौजामिंशौनकमाश्वलायनंयेचान्येऽआचार्यास्तेसर्वेतृप्यन्त्वि
तिंप्रतिपुरुषंपितृंस्तर्पयित्वाग्गृहानेत्ययद्ददातिसादक्षिणाथापिविज्ञायतेसयदितिष्ठन्व्रजन्नासीनःशयानोवायंयंक्रतुमधी
तेतेनतेनहास्यक्रतुनेष्टंभवतीतिविज्ञायतेतस्यद्वावनध्यायौयदात्माशुचिर्यद्देशः ॥४॥ अथातोध्यायोपाकरणंमोषधीनां
प्रादुर्भावेश्रवणेनश्रावणस्यपंचम्यांहस्तेनवाज्यभागौहुत्वाज्याहुतीर्जुहुयात्सावित्र्यैब्रह्मणेश्रद्धायैमेधायैप्रज्ञायैधारणायै
सदसस्पतयेनुमतयेछंदोभ्यऽऋषिभ्यश्चेत्यथदधिसक्तूञ्जुहोत्यग्निमीळेपुरोहितमित्येकाकुषुंभकस्तदब्रवीदावदंस्त्वंशकुने
भद्रमावदंगृणानाजमदग्निनाधामंतेविश्वंभुवनमधिश्रितंगंतानोयज्ञंयज्ञियाःसुशर्मियोनस्वोऽअरणःप्रतिचक्ष्वविच
क्ष्वाग्नेयाहिमरुत्सखायत्तेराजन्छृतंहविरितिद्वृचाःसमानीवऽआकूतिरित्येकातच्छंयोरावृणीमहइत्येकाऽध्येष्यमाणोध्या
प्यैरन्वारब्धएताभ्योदेवताभ्योहुत्वासौविष्टकृतंहुत्वादधिसक्तून्प्राश्यततोमार्जनमपरेणाग्निंप्राक्कूलेषुदर्भेषूपविश्योद
पात्रेदर्भान्कृत्वाब्रह्मांजलिकृतोजपेदोंपूर्वाव्याहृतयःसावित्रींचत्रिरभ्यस्यवेदादिमारभेत्तथोत्सर्गेषण्मासानधीयीतंस
मावृत्तोब्रह्मचारिकल्पेनयथान्यायमितरेजायोपेयेत्येकेप्राजापत्यंतद्वार्षिकमित्येतदाचक्षतेमध्यमाष्टकायामेताभ्योदे
वताभ्योन्नेनहुत्वापोभ्यवयंत्येताएवतद्देवतास्तर्पयंत्याचार्यान्ऋषीन्पितृंश्चेतदुत्सर्जनं॥५॥अथकाम्यानांस्थानेकाम्याश्चर
वंस्तानेवकामानाप्नोत्यथव्याधितस्यातुरस्ययक्ष्मगृहीतस्यवाषळाहुतिश्चरुंमुंचामित्वाहविषाजीवनायकमित्येतेनस्वप्नम

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मनोज्ञंदृष्ट्वाद्यानोदेवसवितरितिद्वाभ्यांयच्चगोषुदुःष्वप्न्यमितिपंचभिरादित्यमुपतिष्ठेतयोमेराजन्युज्योवासखावेतिवा
क्षुत्वाजृंभित्वामनोज्ञंदृष्ट्वापापकंगंधमाघ्रायाक्षिस्पंदनेकर्णध्वननेचसुचक्षाअहमक्षीभ्यांभूयासँसुवर्चामुखेनसुश्रुत्कर्णा
भ्याँमयिदक्षक्रतूइतिजपेदगमनीयांगत्वाऽयाज्यंयाजयित्वाऽभोज्यंभुक्त्वाप्रतिग्राह्यंप्रतिगृह्यचैत्यंयूपंवोपहत्यपुनर्मामे
त्विन्द्रियँपुनरायुःपुनर्भगः॥पुनर्द्रविणमैतुमाँसर्वाश्वराजबांधवीःस्वाहा॥इमेयेधिष्ण्यासोअग्नयोयथास्थानमिहकल्पतां॥
वैश्वानरोवावृधानोन्तर्यच्छतुमेमनोहृद्यंतरममृतस्यकेतुःस्वाहेत्याज्याहुतीर्जुहुयात्समिधौवाजपेद्वा ॥ ६ ॥ अव्याधितं
चेत्स्वपंतमादित्योभ्यस्तमियाद्वाग्यतोनुपविशन्रात्रिशेषंभूत्वाथेनसूर्यज्योतिषाबाधसेतमइतिपंचभिरादित्यमुपतिष्ठेता
भ्युदियाच्चेदकर्मश्रांतमनभिरूपेणकर्मणावाग्यतइतिसमानमुत्तराभिश्चतसृभिरुपस्थानंयज्ञोपवीतीनित्योदकःसंध्यामु
पासीतवाग्यतःसायमुत्तरापराभिमुखोन्वष्टमदेशँसावित्रींजपेदर्धास्तमितेमंडलआनक्षत्रदर्शनादेवंप्रातःप्राङ्मुखस्तिष्ठ
न्नामंडलदर्शनात्कपोतश्चेदगारमुपहन्यादनुपतेद्वादेवाःकपोतइतिप्रत्यृचंजुहुयाज्जपेद्वावयमुत्वापथस्पतइत्यर्थचर्यांच
रिष्यन्संपूषन्विदुषइतिनष्टमधिजिगमिषन्मूढोवासंपूषन्नध्वनइतिमहांतमध्वानमेष्यन्प्रतिभयंवा ॥ ७ ॥ अथैतान्युप
कल्पयीतसमावर्तमानोमणिंकुंडलेवस्त्रयुगंछत्रमुपानद्युगंदंडंस्रजमुन्मर्दनमनुलेपनमांजनमुष्णीषमित्यात्मनेचाचार्या
शि. वे. ३० यचंयद्युभयोर्नविंदेताचार्यायैवसमिधंत्वाहरेदपराजितायांदिशियज्ञियस्यवृक्षस्यार्द्रामन्नाद्यकामःपुष्टिकामस्तेजस्कामो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वांब्रह्मवर्चसकामंउपवातामुभयीमुभयकामंउपरिसमिधंकृत्वांगामन्नंचब्राह्मणेभ्यःप्रदायंगौदानिकंकर्मकुर्वीतांत्मनि
मंत्रान्त्सन्नमयेंदेकक्लीतकेनंशीतोष्णाभिरद्भिःस्नात्वांयुवंवस्त्राणिपीवसावसाथेंइत्यहतेवाससीआच्छाद्यांश्मनस्तेजो
सिचक्षुर्मेपाहीतिंचक्षुषीआंजयीतांश्मनस्तेजोसिश्रोत्रंमेपाहीतिंकुंडलेआबध्नीतांनुलेपनेनपाणीप्रलिप्यंमुखमग्रेब्राह्मणो
नुलिंपेंद्बाहूराजन्यउदरंवैश्यंउपस्थंस्त्र्यूरूसरणजीविनौंनार्तास्यनार्तोहंभूयासमितिंस्त्रजमपिबध्नीतंनमालोक्तांमालेतिचे
द्ब्रूयुंःस्रगित्यभिधापयीतंदेवानांप्रतिष्ठेस्थंःसर्वतोमापातमित्युपानहावास्थायंदिवश्छन्नासीतिछत्रमादत्तेंवेणुरसिवान
स्पत्योसिंसर्वतोमापाहीतिवैणवंदंडमायुष्यमितिसूक्तेनंमणिंकंठेप्रतिमुच्योंष्णीषंकृत्वांतिष्ठन्त्समिधमादध्यात् ॥ ८ ॥
स्मृतंनिंदाचविद्याचंश्रद्धाप्रज्ञाचपंचमी ॥ इष्टंदत्तमधीतंचंकृतंसत्यंश्रुतंव्रतं ॥ यदग्नेसेंद्रस्यंसप्रजापतिकस्यंसऋषिक
स्यंसऋषिराजन्यस्यंसपितृकस्यंसपितृराजन्यस्यंसमनुष्यस्यंसमनुष्यराजन्यस्यंसाकाशस्यंसातीकाशस्यसानूकाशस्यंस
प्रतीकाशस्यंसदेवमनुष्यस्यंसगंधर्वाप्सरस्कस्यंसहारण्यैश्चपशुभिर्ग्राम्यैश्चंयन्मआत्मनआत्मनिव्रतंतन्मेसर्वंव्रतमिदम
हमग्नेसर्वंव्रतोभवामिस्वाहेतिंममाग्नेवर्चइतिंप्रत्यृचंसमिधोभ्यादध्यांद्यत्रैनंपूजयिष्यंतोभवंतितत्रैतांरात्रींवसेंद्विद्यांते
गुरुमर्थेननिमंत्र्यंकृतानुज्ञातस्यवास्नानंतस्यैतानिव्रतानिभवंतिंननक्तंस्नायांन्ननग्नःस्नायांन्ननग्नःशयीतंननग्नांस्त्रियमी
क्षेतान्यत्रमैथुनांद्वर्षतिनधावेंन्नवृक्षमारोहेंन्नकूपमवरोहेंन्नबाहुभ्यांनदींतरेंन्नसंशयमभ्यापद्येतंमहद्वैभूतंस्नातकोभवती

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तिविज्ञायते ॥ ९ ॥ गुरवेप्रस्रक्ष्यमाणोंनामप्रब्रुवीतेदंवत्स्यामोभो ३ इंत्युच्चैरूर्ध्वंनाम्नंःप्राणापानयोरुपांश्वामंद्रैरिंद्रहरिभिरितिचांतोवृद्धोजपतिंप्राणापानयोरुरुव्यचांस्तयाप्रपद्यैदेवायसवित्रेपरिददामींत्यृचंचसमाप्योंप्राक्स्वस्तीतिजपित्वांमहित्रीणामित्यनुमंत्र्यैवंमतिसृष्टस्यनकुतश्चिद्भयंभवतीतिविज्ञायतेंवयसाममनोज्ञावाचःश्रुत्वांकनिक्रदज्जनुषंप्रब्रुवाणइतिसूक्तेजपेदेवींवाचमजनयंतदेवाइतिचंस्तुहिश्रुतंगर्तसदंयुवानमितिंमृगस्ययस्यादिशोबिभीयांद्यस्माद्वातांदिशमुल्मुकंमुभयतःप्रदीप्तंप्रत्यस्यैन्मंथंवाप्रसव्यमालोड्यांभयंमित्रावरुणामह्यमंस्त्वर्चिषाशत्रून्दहंतंप्रतीत्यमाज्ञातारंमाप्रतिष्ठांविंदंतुमिथोभिंदानाउभयंतुमृत्युमितिंसंसृष्टंधनमुभयंसमाकृतमितिंमंथंन्यंचंकरोति ॥ १० ॥ सर्वतोभयादनाज्ञातांदष्टावाज्याहुतीर्जुहुयांत्पृथिवीवृतासाग्निनावृतांतयावृतयावर्त्र्यांयस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ अंतरिक्षंवृतंतद्वायुनावृतंतेनवृतेनवर्त्रेणंयस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ द्यौर्वृतासादित्येनवृतांतयावृतयावर्त्र्यांयस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ दिशोवृतास्ताश्चंद्रमसावृतांस्ताभिर्वृताभिर्वर्त्रींभिर्यस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ आपोवृतास्तावरुणेनवृतांस्ताभिर्वृताभिर्वर्त्रींभिर्यस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ प्रजावृतास्ताःप्राणेनवृतास्ताभिर्वृताभिर्वर्त्रींभिर्यस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ वेदावृतास्तेछंदोभिर्वृतास्तैर्वृतैर्वर्त्रैर्यस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहा ॥ सर्वंवृतंतद्ब्रह्मणावृतंतेनवृतेनवर्त्रेणंयस्माद्भयाद्बिभेमितद्वारयेस्वाहेंत्यथापराजितायांदिश्यवस्थायंस्वस्त्यात्रेयं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जपतिंयतइंद्रभयामहइतिचसूक्तशेषं ॥ ११ ॥ संग्रामेसमुपोढैराजानंसंनाहयैदात्वाहार्षमंतरेधीतिंपश्चाद्रथस्यावस्थायं
जीमूतस्येवभवतिप्रतीकमितिंकवचंप्रयच्छैदुत्तरयाधनुरुत्तरांवाचयैत्स्वयंचतुर्थींजपैत्पंचम्येषुधिंप्रयच्छैदभिप्रवर्तमा
नेषष्ठींसप्तम्याश्वानष्टमींमिषूनवेक्षमाणंवाचयंत्यहिरिवभोगैःपर्यैतिबाहुमितिंतलंनह्यमानंमथैनंसारयमाणमुपारुह्यां
भीवर्तंवाचयतिंप्रयोवांमित्रावरुणेतिचद्वैंअथैनमन्वीक्षेतांप्रतिरथशाससौपर्णैःप्रधारयंतुमधुनोघृतस्यैत्येतत्सौपर्णंस
र्वांदिशोनुपर्यायांदादित्यमौशनसंवावस्थायप्रबोधयैदुपश्वासयपृथिवीमुतद्यामितितृचेनंदुंदुभिमभिमृशैदवसृष्टापरा
पतेतीषून्विसर्जयैद्यत्रबाणाःसंपतंतीतिचंयुध्यमानेषुजपैत्संशिष्याद्वासंशिष्याद्वा ॥ १२ ॥ ॥ इतिगृ. तृ. ॥ ३ ॥
अथचतुर्थाध्यायः ॥ हरिःॐ३म् ॥ ॥ आहिताग्निश्चेदुपतपेत्प्राच्यामुदीच्यांमपराजितायांवादिश्युदवस्यैद्रा
मकामाअग्नयइत्युदाहरैत्याशंसंतएनंग्राममाजिगमिषंतोऽगदंकुर्युरितिहविज्ञायतेऽगदःसोमेनंपशुनेष्ट्येष्ट्वावस्येदनिष्ट्वा
वांसंस्थितेभूमिभागंखानयेद्दक्षिणपूर्वस्यांदिशिंदक्षिणापरस्यांवांदक्षिणाप्रवणंप्राग्दक्षिणाप्रवणंवांप्रत्यग्दक्षिणाप्रवण
मित्येकैयावानूर्ध्वबाहुकःपुरुषस्तावदायामंव्याममात्रंतिर्यग्वितस्त्यर्वांगभितआकाशंश्मशानंबहुलौषधिकंकंटकिक्षी
रिणस्त्विर्तियथोक्तंपुरस्तांद्यत्रसर्वतआपःप्रस्यंदेरंन्नेतदादहनस्यंलक्षणंश्मशानस्यंकेशश्मश्रुलोमनखानीत्युक्तंपुरस्तां
द्विगुल्फंबर्हिराज्यंचंदधन्यत्रसर्पिरानयैत्येतत्पित्र्यंपृषदाज्यम् ॥ १ ॥ अथैतांदिशमग्नीन्नयंतियज्ञपात्राणिचां

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

न्वंचंप्रेतंमयुजोमिथुनाःप्रवयसंःपीठचक्रेणगोयुक्तेनेत्येकेनुस्तरणींगामजांवैकवर्णांकृष्णामेकेसव्यबाहूबध्वानुसंकालयं
त्यन्वंचोमात्यांअधोनिवीताःप्रवृत्तशिखांज्येष्ठप्रथमाःकनिष्ठजघन्यांःप्राप्यैवंभूमिभागंगर्तोदकेनशमीशाखयांत्रिःप्रस
व्यमायतनंपरिव्रजन्प्रोक्षंत्यपेतवीतविचसर्पतातइतिंदक्षिणपूर्वउद्धृतांतंआहवनीयंनिदधात्युत्तरपश्चिमेगार्हपत्यंदक्षि
णपश्चिमेदक्षिणंमथैनमंतर्वेदींध्मचितिंचिनोतियोजानातितस्मिन्बर्हिरास्तीर्यंकृष्णाजिनंचोत्तरलोमंतस्मिन्प्रेतंसंवेश
यंत्युत्तरेणगार्हपत्यंहृत्वांहवनीयमभिशिरसंमुत्तरतःपत्नींधनुश्चक्षत्रियायंतामुत्थापयेद्देवरःपतिस्थानीयोंतेवासीजरद्दा
सोवोंदीर्ष्वनार्यभिजीवलोकमितिंकर्तावृषलेजपेंद्धनुर्हस्तादाददानोमृतस्येतिधनुरुक्तंवृषलेऽधिज्यंकृत्वांसंचितिमचि
त्वांसंशीर्यांनुप्रहरेत् ॥ २ ॥ अथैतानिपात्राणियोजयेद्दक्षिणेहस्तेजुहूंसव्यऽउपभृतंदक्षिणेपार्श्वेस्फ्यंसव्येऽग्नि
होत्रहवणीमुरसिध्रुवांशिरसिकपालांनिदत्सुग्रावणोनासिकयोःस्रुवौभित्त्वाचैकंकर्णयोःप्राशित्रहरणेभित्त्वाचैकंमुदरे
पात्रींसमवत्तधानंचचमसंमुपस्थेशम्यामरणीऊर्वोरुलूखलमुसलेजंघयोःपादयोःशूर्पेछित्त्वाचैकमासेचनवंतिपृषदाज्यं
पूरयंत्यमापुत्रोदृषदुपलेकुर्वीतंलौहायसंचकौलालंमनुस्तरण्यावपामुत्खिद्यंशिरोमुखंप्रच्छादयेदग्नेर्वर्मपरिगोभिर्व्ययस्वे
तिवृक्काउद्धृत्यपाण्योरादध्यांदतिद्रवसारमेयौश्वानावितिंदक्षिणेदक्षिणंसव्येसव्यंहृदयेहृदयंपिंड्यौचैकेवृक्कापचारइत्येके
सर्वांयथांगंविनिक्षिप्यंचर्मणाप्रच्छाद्येममग्नेचमसंमाविजिह्वरइतिंप्रणीताप्रणयनमनुमंत्रयतेसव्यंजान्वाच्यंदक्षिणाग्ना

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वाज्याहुतीर्जुहुयादग्नयेस्वाहाकामायस्वाहांलोकायस्वाहानुमतयेस्वाहेतिंपंचमीमुरसिप्रेतस्यांस्माद्वैत्वमजायथाअयं
त्वदधिजायतामसौस्वर्गायलोकायस्वाहेति ॥ ३ ॥ प्रेष्यतियुगपदग्नीन्प्रज्वालयतैत्याहवनीयश्चेत्पूर्वंप्राप्नुयांत्स्वर्गलो
कएनंप्रापदितिविद्यांद्रात्स्यत्यसावमुत्रैवमयमस्मिन्निितिपुत्रौंगार्हपत्यश्चेत्पूर्वंप्राप्नुयांदंतरिक्षलोकएनंप्रापदितिविद्यांद्रा
त्स्यत्यसावमुत्रैवमयमस्मिन्निितिपुत्रौंदक्षिणाग्निश्चेत्पूर्वंप्राप्नुयांन्मनुष्यलोकएनंप्रापदितिविद्यांद्रात्स्यत्यसावमुत्रैवमयम
स्मिन्निितिपुत्रौंयुगपत्प्राप्तौपरामृद्धिंवदंतितंदह्यमानमनुमंत्रयतेंप्रेहिप्रेहिपथिभिःपूर्व्येभिरितिसमानंसएवंविदादह्यमा
नःसहैवधूमेनंस्वर्गंलोकमेतीतिविज्ञायतंउत्तरपुरस्तादाहवनीयस्यंजानुमात्रंगर्तंखात्वांद्भिपूरयित्वावकांशीपालमित्यव
धापयेत्ततोहवाएषनिष्क्रम्यंसहैवधूमेनंस्वर्गंलोकमेतीतिविज्ञायतंइमेजीवाविमृतैरावव्रृत्रन्निितिंसव्यावृतोव्रजंत्यनवेक्ष
माणांयत्रोदकमवहद्भवतितत्प्राप्यसकृदुन्मृज्यैकांजलिमुत्सृज्यंतस्यगोत्रंनामचगृहीत्वौत्तीर्यान्यानिवासांसिपरिधाय
सकृदेनान्पीड्यौदग्दशानिविसृज्यासतंआनक्षत्रदर्शनांदादित्यस्यवादर्शनेप्रविशेयुंःकनिष्ठप्रथमाज्येष्ठजघन्यांःप्राप्या
गारंमश्मानमाग्निंगोमयमक्षतांस्तिलानपउपस्पृशंतिंनैतस्यांरात्र्यामन्नंपचेरन्क्रीतोत्पन्नेनवावर्तेरनंत्रिरात्रमक्षारालवणा
शिनःस्युर्द्वादशरात्रंवामहागुरुषुदानाध्ययनेवर्जयेरन्दशाहंसपिंडेषुगुरौचासपिंडेप्रत्तासुचस्त्रीषुत्रिरात्रमितरेष्वाचार्ये
षुज्ञातौचासपिंडेप्रत्तासुचस्त्रीष्वदंतजातेपरिजातेचैकाहंसब्रह्मचारिणिसमानग्रामीयेचश्रोत्रिये ॥ ४ ॥ संचयनमूर्ध्वंद

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शम्याःकृष्णपक्षस्यांयुजास्वेकनक्षत्रेंलक्षणेकुंभेपुमांसंमलक्षणायांस्त्रियंमयुजोमिथुनाःप्रवयसंःक्षीरोदकेनशमीशाखयां
त्रिःप्रसव्यमायतनंपरिव्रजन्प्रोक्षंतिंशीतिकेशीतिकावतींत्यंगुष्ठोपकनिष्ठिकाभ्यांमेकैकमस्थ्यसंह्रादयंतोवदध्युंःपादौपू
र्वंशिरउत्तरंसुसंचितंसंचित्यंपवनेनसंपूयंयत्रसर्वतआपोनाभिस्यंदेरन्नन्यावर्षाभ्यंस्तत्रगर्तेवदध्युरुपसर्पमातरंभूमिमे
तामित्युत्तरयापांसूनवकिरेंदवकीर्योत्तरांमुत्तेस्तभ्नामीतिंकपालेनापिधायाथानवेक्षन्प्रत्याव्रज्यापउपस्पृश्यंश्राद्धमस्मै
दद्युः ॥ ५ ॥ गुरुणाभिमृतांअन्यतोवापक्षीयमाणांअमावास्यायांशांतिकर्मकुर्वीरन्पुरोदयादग्निंसहभस्मानंसहायतनं
दक्षिणाहरेयुःक्रव्यादमग्निंप्रहिणोमिदूरमित्यर्धर्चेनैनंतंचतुष्पथेन्युप्यंयत्रवात्रिःप्रसव्यंपरियंतिंसव्यैःपाणिभिःसव्यानू
रूनाघ्नानांअथानवेक्षन्प्रत्याव्रज्यापउपस्पृश्यंकेशश्मश्रुलोमनखानिवापयित्वोंपकल्पयीरन्नवान्मणिकान्कुंभांनाचम
नीयांश्चंशमीसुमनोमलिनंःशमीमयमिध्मंशमीमय्यावरणीपरिधींश्चानडुहंगोमयंचर्मचनवनीतमश्मानंयावत्योयुवतयं
स्तावंतिकुशपिंजूलान्यग्निवेलायामाग्निंजनयेंदिहैवायमितरोजातवेदाऽइत्यर्धर्चेनैनंतंदीपयमानाआसतंआशांतरात्रांदा
युष्मतांकथाःकीर्तयंतोमांगल्यानीतिहासपुराणानींत्याख्यापयमानांउपरतेषुशब्देषुसंप्रविष्टेषुवांगृहंनिवेशनंवांदक्षि
णाद्द्वारपक्षात्प्रक्रम्यांविच्छिन्नामुदकधारांहरेंत्तंतुंतन्वत्रजसोभानुमन्विहीत्योत्तरस्मांदथाग्निमुपसमाधायंपश्चादस्यान
डुहंचर्मास्तीर्यंप्राग्ग्रीवमुत्तरलोमंतस्मिन्नमात्यानारोहयेंदारोहतायुर्जरसंवृणानाऽइतीमंजीवेभ्यःपरिधिंदधामीतिंपरि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ १६ ॥ धिंपरिदध्यांदंतर्मृत्युंदधतापर्वतेनैत्यश्मानमुत्तरतोग्नेःकृत्वांपरंमृत्योअनुपरेहिपंथामितिंचतसृभिःप्रत्यृचंहुत्वांयथाहा
न्यनुपूर्वंभवंतींत्यमात्यानीक्षेतंयुवतयःपृथक्पाणिभ्यांदर्भंतरुणकैर्नवनीतेनचांगुष्ठोपकनिष्ठाभ्यांमक्षिणीऽआंज्यंपरां
च्योविसृजेयुरिंमानारीरविधवाःसुपत्नीरिंत्यंजनाईक्षेतांश्मन्वतीरीयतेसंरभध्वमिंत्यश्मानंकर्ताप्रथमोभिमृशेंदथापरा
जितायांदिश्यवस्थायांग्निनानडुहेनगोमयेनचांविच्छिन्नयाचोदकधारयांपोहिष्ठामयोभुवइतितृचेनंपरीमेगामनेषतेतिं
परिक्रामत्सुजपेंत्पिंगलोनड्वांन्परिणेयःस्यादित्युदाहरंत्यथोपविशतिंयत्राभिरंस्यमानाभवंत्यंहतेनवाससाप्रच्छाद्यांसते
स्वपंतओदयांदुदितआदित्येसौर्याणिंस्वस्त्ययनानिचजपित्वांन्नंसंस्कृत्यांपनःशोशुचदघमितिंप्रत्यृचंहुत्वांब्राह्मणान्भो
जयित्वांस्वस्त्ययनंवाचयीतंगौःकंसोहतंवासश्चदक्षिणा ॥६॥ अथातःपार्वणेश्राद्धेकाम्यआभ्युदयिकंएकोद्दिष्टेवांब्राह्म
णान्छ्रुतशीलवृत्तसंपन्नांनेकेनवाकालेज्ञापितांन्स्नातान्कृतपच्छौचांनाचांतानुदङ्मुखांन्पितृवदुपवेश्यैकैकमेकैकस्य
द्वौद्वौत्रींस्त्रीन्वांवृद्धौफलभूयस्त्वंनत्वेवैकंसर्वेषांकाममनाद्येपिंडैर्व्याख्यातंमपःप्रदायंदर्भान्द्विगुणभुग्नानासनंप्रदायां
पःप्रदायंतैजसाश्ममयमृन्मयेषुंत्रिषुपात्रेष्वेकद्रव्येषुवांदर्भांताहिंतेष्वपआसिच्यंशंनोदेवीरभिष्टयइत्यनुमंत्रितासुंतिला ॥ १६ ॥
नावपतिंतिलोसिसोमदेवत्योंगोसवेदेवनिर्मितः ॥ प्रत्नवद्भिःप्रत्तःस्वधयांपितॄनिमाँल्लोकान्प्रीणयाहिनःस्वधानमऽइ
तिंप्रसव्येनेतरपाण्यंगुष्ठांतरेणोपवीतित्वांद्दक्षिणेनवासव्योपगृहीतेनंपितरिदंतेअर्घ्यंपितामहेदंतेअर्घ्यंप्रपितामहेदंते

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अर्घ्यमित्यप्पूर्वीताः प्रतिग्राहयिष्यंन्तसकृत्सकृत्स्वधाअर्घ्याइतिंप्रसृष्टाअनुमंत्रयेत याद्दिव्याआपःपृथिविसंबभूवुर्या अंतरिक्ष्याउतपार्थिवीर्याः ॥ हिरण्यवर्णायज्ञियांस्तानआपःशंस्योनाभवंत्विर्तिसंस्रवान्समवनीयंताभिरद्भिःपुत्रकामोमुखमनक्ति ॥ नोद्धरेत्प्रथमंपात्रंपितृणामर्घ्यपातितं ॥ आवृतास्तत्रतिष्ठंर्तिपितरःशौनकोब्रवीत् ॥ उद्धरेद्यदि चेत्पात्रंविवृतंवायदाभवेत् ॥ तदासुरंभवेच्छ्राद्धंक्रुद्धैःपितृगणैर्गतैरिति ॥ ७ ॥ एतस्मिन्कालेगंधमाल्यधूपदीपाच्छादनानांप्रदानंमुद्धृत्यघृताक्तमन्नमनुज्ञापयंत्यग्नौकरिष्येकरवैकरवाणीतिवांप्रत्यभ्यनुज्ञाक्रियतांकुरुष्वकुर्वित्यंथाग्नौजुहोर्तियथोक्तंपुरस्तांदभ्यनुज्ञायांपाणिष्वेववांग्निमुखावैदेवाःपाणिमुखाःपितरइतिहिब्राह्मणंयदिपाणिष्वाचांतेष्वन्यदन्नमनुदिशंत्यन्नमन्नेस्तृष्टंदत्तमृक्ष्धुकमिर्तितृप्तान्ज्ञात्वांमधुमतीःश्रावयेंदक्षन्नमीमदंतेतिचंसंपन्नमितिपृष्ट्वांयद्यदन्नमुपभुक्तंतत्तत्स्थालीपाकेनंसहपिंडार्थमुद्धृत्यंशेषंनिवेदयेंदभिमतेनुमतेवांभुक्तवत्स्वनाचांतेषुपिंडान्निदध्यांदाचांतेष्वेकेंप्रकीर्यान्नमुपवीयौंस्वधोच्यतामितिविसृजेंदस्तुस्वधेतिवा ॥ ८ ॥ अथशूलगवंःशरदिवसंतेवार्द्रयांश्रेष्ठंस्वस्ययूथस्यांकुष्ठिपृषत्कल्माषमित्येकेंकामंकृष्णमालोहवांश्रैव्द्रीहियवमतीभिरद्भिरभिषिच्यंशिरस्तऽआभसतौरुद्रायमहादेवायंजुष्टोवर्धस्वेर्तितंवर्धयेंत्संपन्नदंतमृषभंवांयज्ञियायांदिश्यसंदर्शनेंग्रामादूर्ध्वमर्धरात्रांदुदितइत्येकेंवैद्यंचरित्रवंतंब्राह्मणमुपवेश्यंसपलाशामार्द्रशाखांयूपंनिखायंव्रतत्यौकुशरज्जूवारशनेंअन्यतरयायूपंपरिवीयान्यतरयार्धशिरसिपशुंबध्वांयूपे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रशनायांवानियुनक्तियस्मैनमस्तस्मैत्वाजुष्टंनियुनज्मीतिंप्रोक्षणादिसमानँपशुनाविशेषान्वक्ष्यामंःपात्र्यापलाशेनवांव
पांजुहुयादितिहविज्ञायतेंहरायमृडायंशर्वांयशिवायंभवायमहादेवायोंग्रायभीमायंपशुपतयेरुद्रायंशंकरायेशानाय
स्वाहेतिंषड्भिर्वोत्तरैरुद्रायस्वाहेतिवांचतसृषुचतसृषुकुशसूनासुंचतसृषुदिक्षुबलिंहरेंद्यास्तेरुद्रपूर्वस्यांदिशिंसेनास्ताभ्य
एनँनमस्तेअस्तुमामाहिंसीरिंत्येवंप्रतिदिशंत्वादेशनंचतुर्भिंःसूक्तैश्चतस्रोदिशउपतिष्ठेतंकद्रुद्रायेमारुद्रायांतेपितरिमारु
द्रायस्थिरधन्वनइतिंसर्वरुद्रयज्ञेषुंदिशामुपस्थानंतुषान्फलीकरणांश्चपुच्छंचर्मशिरःपादानित्यग्नावनुप्रहरेंद्भोगंचर्मणा
कुर्वीतेतिश्रांवत्यंउत्तरतोग्नेर्दर्भवीतासुंकुशसूनासुवाशोणितंनिनयेंच्छ्वासिनीर्घोषिणींर्विचिन्वतीःसमश्नुतींःसर्पायएत
द्धोनेनवःप्रीणांत्यथोदङ्ङावृत्यंश्वासिनीर्घोषिणींर्विचिन्वतीःसमश्नुतींःसर्पायद्धोत्रतद्धरध्वमितिसर्पेभ्योयत्तत्रासृगूवध्यं
वांत्रस्रुतंभवंतितद्धरंतिसर्पाःसर्वाणिहवाअस्यनामधेयानिंसर्वाःसेनाःसर्वाण्युच्छ्रीमाणानींत्येवंविद्यजमानंप्रीणातिंना
स्यब्रुवाणंचंनहिनस्तीतिविज्ञायतेंनास्यप्राश्नीयांन्नास्यग्राममाहरेयुंरभिमारुकोहैषदेवःप्रजाभवतीत्यंमात्यानंततःप्रति ॥ १७ ॥
षेधयेन्नियोगात्तुप्राश्नीयांत्स्वस्त्ययनइतिंसएषशूलगवोधन्योलोक्यःपुण्यःपुत्र्यंःपशव्यआयुष्योयशस्यंइष्ट्वान्यमुत्सृजे
न्नानुत्सृष्टःस्यांन्महापशुर्भवतीतिविज्ञायतेंशंतातीयंजपंन्गृहानियांत्पशूनामुपतापंएतमेवदेवंमध्येगोष्ठस्ययजेतंस्थाली

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पाकंसर्वंहुतंबर्हिराज्यंचानुप्रहृत्यधूमतोगाआनयैच्छंतातीयंजपंन्पशूनांमध्यमियान्मध्यमियांन्नमःशौनकायनमःशौन
कार्य ॥ ९ ॥ ॥ इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रेचतुर्थोऽध्यायःसमाप्तः ॥ ४ ॥ इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रंसमाप्तम् ॥ ॥

इदं पुस्तकं पणशीकरोपाह्वलक्ष्मणशर्मतनुजनुषा वासुदेवशर्मणा गोरेइत्युपनामक-
कृष्णंभट्टसाहाय्येन संस्कृतं तच्च मुंबय्यां **पांडुरंग जावजी** इत्येतैः
स्वीये निर्णयसागराख्येऽङ्कनयंत्रालये मुद्रयित्वा प्रकाशितम् ।

शाकः १८५६ सन १९३४.

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रं समाप्तम् ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=18.08.20 11:01
,TRANSFERRED=2020/08/18 at 11:05:50
,PAGES=37
,TYPE=STD
,NAME=S0003510
,Book Name=M-3072-AASHAVALAYAN GRIHSUTRA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE37=00000037.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection